ئەۋلاد گۇرۇپپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قوليازمىلار ئامبىرى



# شېئىرلار

## موللا داۋۇت

### نەشرگە تەييارلىغۇچى: جاپپار رەھىمى

نەشرگە تەييارلىغۇچىدىن:

مەن 1985 - يىلى «موللا داۋۇت شېئىرلىرى» ناملىق بىر قولىيازمىنى مەھەم - مەتئىمەن جۈمە ئىسمىلىك بىر ھەۋەسكار بالىنىڭ ۋاسىتىسى بىلەن قولۇمغا كەلتۈردۇم. 78 بەتلىك بۇ كىتاب خوتەن قەغەزدىگە خەتتاتى پارس نۇسخىسىدا يېزىلغان. توپلام 90 پارچە غەزەل، مۇخەممەس، مۇستەھزات قاتارلىقلارنى ئۆز ئىچىگە ئالغان بولۇپ، 2044 مىسرادىن ئىبارەت.بۇ شېئىرلارنىڭ ھەر بىر تۈگەنچىسىدە شائىرنىڭ ئىسمى زىكرى قىلىنغان بولسىمۇ تەرجىمھالى ھەققىدە ھېچقانداق مەلۇمات بېرىلمىگەن. پەقەت ئۆز ئۇستازى ھەققىدە يازغان مەرسىيەسىنىڭ ئاخىرقى بىر كۇپلېتىدىكى:

قەمرىددىنخان ھەزرەت پىرىم بايان ئەتتىم،
داۋۇد پەقىر يارانلارگە ئەيان ئەتتىم.
بىر مىسرا ئۇچيۇز ئەللىك ئالتە ھېساب ئەتتىم،
پىر ھەققىدە خەتمە قۇرئان قىلماق ئۈچۈن.

دېگەن مىسرالار بىلەن بۇ توپلامنىڭ ھىجرىيە 1356 - (مىلادى 1938 - 1937 ) يىلى يېزىلغانلىقىدىن بىشارەت بېرىدۇ.

ئىزدىنىش ئارقىلىق شائىر داۋۇتنىڭ تەرجىمھالىنى مۇنداق ئىزاھلاپ بېرىشكە مۇۋەپپەق بولدۇم:

ئۇيغۇر شائىرى داۋۇت 1890 - يىلى قاغىلىق ناھىيىسىنىڭ ئالا سايغان يېزىسىدا ساۋۇت ئاخۇن خەلپىتىم ئىسمىلىك بىر دىنىي مۇتەۋەر ئائىلىسىدە دۇنياغا كەلگەن. 1963 - يىلى يەتمىش ئۈچ يېشىدا ئالەمدىن ئۆتكەن. ئۇ ھاياتىنىڭ بىرىدىنبىر ئىزى ئۆز قەلىمى بىلەن پۈتكەن بۇ توپلامنى 1960 - يىلى قاراقاشلىق دوستى مەخسۇت ئاخۇنۇم دېگەن كىشىگە يادىكار قىلغان. ئۇ توپلامنى مەخسۇت ئاخۇنۇمغا سۇنۇپ تۇرۇپ: «بۇ كىتاب مەندىن ئۆزلىرىگە يادنامە بولۇپ قالسۇن. ماڭا قازا يېتىپ ئۆلۈپ كېتىپ قالسام مېنى دۇئادا ياد ئەيلەپ، كىتابىمنىڭ نامىنى مەشھۇر قىلغايلا» دېگەنلىكىنى مەخسۇت ئاخۇنۇم ماڭا ئۆزى ئېيتىپ بەردى.

شائىر داۋۇت ئۆسمۇرلۇك ۋە ياشلىق دەۋرىنى ئۆز مەھەللىسى ئالا سايغاندىكى كىچىك دىنىي مەكتەپتە، ئۇنىڭدىن كېيىن 1916 - يىلى نەمەنگاندىن قاغىلىققا كېلىپ دىنىي مەكتەپ ئاچقان قەمەردىددىنخان ھەزرىتىم دېگەن كىشىنىڭ سوفىزم تەلىماتى سىڭدۈرۈلگەن دىنىي تەربىيىسى ئاستىدا ئۆتكۈزگەن. شائىر بۇ جەريانداً سوپى ئاللايار، خوجا ھاپىز، نەۋائى، مەشرەپ، نەۋبىتى قاتارلىق شائىرلارنىڭ ئەسەرلىرىنى ئۆگىنىپ، ئۇنىڭدىن ھاسىل قىلغان ئىستېتىك زوق بىلەن ئۆزىگە خاس ئۇسلۇب يارىتىپ كۆپ - لىگەن شېئىر - غەزەللەرنى يازغان. لېكىن شائىرنىڭ دىنىي ئېتىقادى ۋە شائىرانە ھېسسىياتى ئەينى زامانىدىكى يەرلىك ئىشانلار ۋە چەت ئەللەردىن ئېقىپ كەلگەن تەسەۋۋۇپ تەرغىباتچىلىرىنىڭ تەربىيىسى بىلەن سۇغىرىلغانلىقتىن ئۇنىڭ شېئىرلىرىدىمۇ باشتىن ئاياغ سوفىزم ئىدىيىسى ئېنىق.

موللا داۋۇتنىڭ قولىمىزدىكى مەزكۇر شېئىرلىرىنى گەرچە شېئىرىي سەنئەت يې - قىدىن پىشىپ يېتىلگەن دېگىلى بولمىسىمۇ، لېكىن تىلىنىڭ ئاممىباپلىقى، شەكىلىنىڭ يەڭگىل بولۇشى 30 - يىللاردىكى ئۇيغۇر جانلىق تىلىنى ئەكس ئەتتۈرۈپ بەرگەنلىكى بىلەن مەلۇم قىممەتكە ئىگە.

مىللىتىمىزنىڭ ئەدەبىي مىراسلىرىنى قېزىپ رەتلەش، ئۇنىڭ ھەرقايىسى دەۋر - دىكى ئىنكاسىنى تەتقىق قىلىپ، بەدىئىي جەھەتتىكى ئالاھىدىلىكلىرىدىن ئىجابىي ئو - زۇق ئېلىپ، يېڭى زامان ئۇيغۇر ئەدەبىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈش مەق - سىتى بىلەن، شائىرنىڭ بىر قىسىم شېئىرلىرىنى كىتابخانلارغا سۇندۇم. بۇنىڭدىن باشقا يەنە شائىر ئۆز دوستلىرىغا يازغان كۆپلىگەن سالامنامىلەر، ھەزىل - چاقچاقلار ۋە باشقا شېئىرلىرىنىڭمۇ بارلىقى مەلۇم. شائىر داۋۇتنىڭ ھاياتى ۋە ئەسەرلىرى بىلەن تېخىمۇ چوڭقۇر تونۇشىدىغان تەتقىقاتچى خادىملار ۋە كىتابخانلارنىڭ تولۇقلاپ كېتىشىنى سەمىمىي ئۈمىد قىلىمەن. يەنە شۇ مۇناسىۋەت بىلەن كىتابنى ساقلاپ كەلگەن مەق - سۇت ئاخۇنۇمغا ۋە كىتابنى مەلۇم قىلغان مەھەممەتئىمىن جۇمەگە رەھمەت ئېيتىمەن.

**1**

يىغلاپ سەھەرلەر قىلسام فىغانە،
كەلگەيمۇ يارىم قاشىمغە يانە،
باردۇر باشىمدا تۇرلۇك فەسانە،
يارىم قاشغە بولسام رەۋانە،
بولسا مۇيەسسەر ئول ئاستانە.

كەتسەم يارىمنى ئەمدى سوراغلاپ،
ھەممەت كەمەرنى مەن بەلگە باغلاپ،
تاپسام مەكانىن مەن ئاندا يىغلاپ،
ياتسام ئىشكىن ئەرزىمنى ئەيلەپ،
كەلگەيمۇ رەھمى بۇ ئاسىيانە.

يارىم يولىدا تارتسام مۇشەققەت،
بارسام قىلۇرمۇ يارىم مۇھەببەت،
قىلمە خەلايىق ھەرگىز مەلامەت،
يار ئىشقىدە بۇ جانىمغە راھەت،
ئۇچرارمۇ قۇلغا ئول ئاستانە.

ئەۋلاد گۇرۇپپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قولياز


تاپسام ۋىسالىن قويسام باشىمنى، باردۇر بۇ يولدا چەندان خەتەرلەر،
ئەفغانە ئەيلەپ تۆكسەم ياشىمنى، قىل ئىھتىياتى شامۇ سەھەرلەر،
ياردىم ئىشتسە بۇ تاۋۇشۇمنى، ھۇشىڭ بىلەن تۇر تارتمە زەرەرلەر،
قىلغايمۇ رەھمى ئالسە قولۇمنى، نەفسى ھەۋا چۈن يولدىن قويارلەر،
قىلسە نەزارە بۇ ئاسمىيانە. ئىخلاس بىلەن بول يولغە رەۋانە.

ئەرزىم تۇرۇركى يەتسەم ۋىسالىڭ، چىقار دىلىڭدىن سەن خارۇ خەسىنى،
قىلساڭ خۇدايا نەسىب جەمالىڭ، زايىئ چىقارما سەن ھەر نەفەسىنى،
باردۇر خۇدايا قۇدرەت كەمالىڭ، تۇتىغە تەييار ئەيلە قەفەسىنى،
ياندۇرمە يارەب مەندىن خىيالىڭ، قىلمە دىلىڭدا چەندان ھەۋەسىنى،
راھەت بۇ قۇلغە ئول ئاستانە. كىرگەيمۇ تۇتى بۇ ئاشيانە.

ئىبرەت كۆزۈڭ ئاچ، پەرۋانەنى كۆر، شەھتۇتى كىرسە ئۇشبۇ قەفەسگە،
ئاتەشكە ئۆزىن ئۇرغانىنى كۆر، كەتمەس خىيالىڭ تۇرلۇك ھەۋەسگە،
جانىن يولدا بەرگەنىنى كۆر، قىلغاي نەزەر چۈن ئەللاھ فەرەسگە،
ئەسلى ۋەتەنگە بارغانىنى كۆر، توشقازما ئۆينى سەن‌خارۇ خەسگە،
جانىنى بەرگەي بۇ ئاشقانە. دىل ئۆيىگە بول سەن پاسبانە.

كىرسەڭ بۇ يولغە مۇھھەتلى بولغىل، ئەي ئاسمي داۋۇد كىرسەڭ بۇ يولغە،
غەفلەتتە ياتمە شىددەتلى بولغىل، تاغۇ بەيابان ھەم دەشتۇ چۆلغە،
فىش ئەيلە تەقۋا قۇربەتلى بولغىل، قويساڭ قەدەمنى سەن راستى يولغە،
ياربڭ يولدە مەقسەدلى بولغىل، ئاخىر ئالۇرسەن مەقسەدنى قولغە،
ئاھىڭ ئوقى چۈن يەتسۇن نىشانە. تەسدىق بىلەن بول، باقمە جەھانە.

2

ياردىمنى ئىزلەپ قالدىم بەلاغە، ئۆرتەپ دىلىمنى دەردى فىراقى،
قىلغايمۇ رەھمى بۇ مۇبتەلاغە، رەھىم ئەيلەگەيمۇ مىسكىن گەداغە.
ئۇچرات قولۇڭنى بىر ئاشناغە، دەردىدە ھەردەم تۆكسەم يېشىمنى،
يەتكۈزسە ھالىم ئول دىلرەباغە، ئاستانەسىغە قويسام بېشىمنى،
يەتسەم جەھاندا مەن مۇددەئاغە. تۇھفە ئىبەرسەم ئاققان يېشىمنى،

تۇشتى دىلىمغە كۆپ ئىشتياقى، ياردىم ئىشتكەي بۇ نالىشىمنى،
يىغلاپ كويىدە سىزدى قاراقى، يەتكەيمۇ ئاھىم قادىر خۇداغە.
كۆيدۇردى دوستلار ياردىم فىراقى،

كۆرسەت جەمالىڭ كۆڭلۈمنى شاد ئەت، قىلغان گۇناھىم سەن ئەيلە پىنھان،
ئاسى قۇلۇڭنى رەد قىلمە ياد ئەت، يەتكۈز قۇلۇڭنى سەن مۇددەئاغە.
بەرگىل خۇدايا ئىنساب دىيانەت،
ئاخىردە بەرگىل مەئۇايى جەننەت، بۇ ئاسى داۋۇد ئىمان تىلەيدۇ،
ياربەب نەسىب ئەت ئاخىر لىقاغە. قاراڭغۇ گوردىن ئامان تىلەيدۇ،
جان ئاچچىغىنى سەن ئەيلە ئاسان، شەيتان قولىدىن ئامان تىلەيلەيدۇ،
مۇندا ئەمان بەر ئاخىردا ئىمان، رازىلىقىڭنى سەندىن تىلەيدۇ،
سەكراتدە بەرگىل دەردىمگە دەرمان، رەھم ئەيلە يارەب مىسكىن گەداغە.

3

ھەجرىڭدا كۆيدۇر، ئەي يارى جانىم، غەفلەتدىن ئويغات بىچارە قۇلنى،
كۆرسەت يۈزۈڭنى، ئەي، مىھرىبانىم، زىكرىڭغە گويا بولسۇن زەبانىم.
شامۇ سەھەرلەر زىكرىڭنى ئەيتاي، بىچارە داۋۇد ئاسى قۇلۇڭدۇر،
زىكرىڭدە لەززەت ئالسۇن بۇ جانىم. ئازدۇرمە يولدىن قادىر خۇدايىم.

4

ۋەسلىنى ئىزدەپ دىۋانە بولدۇم، رەھم ئەيلەگەيمۇ ئول مىھرىبانىم،
ئەقل ـ ھۇشۇمدىن بىگانە بولدۇم، ئىزلەپ جەمالىن گىريانە بولدۇم.
ئالەم كۆزىگە ئەفسانە بولدۇم،
ئىشقىدا يىغلاپ پەرۋانە بولدۇم. داۋۇد قۇلۇڭغە قىلغىل ئىنايەت،
مەقسەدگە يەتكۈز قىلغىل سەلامەت،
ئاقتى كۆزۈمدىن ئەشكى رەۋانىم، باشىمدا باردۇر چەندان مەلامەت،
يەتكەيمۇ ھەقغە ئاھۇ فىغانىم، ھەقغە يېتەلمەي ھەيرانە بولدۇم.

مۇخەممەس

دوستلارىم، ئەيب ئەيلەمەڭ مەن بىر بەلاغە ئۇچرادىم،
داغۇ ھەسرەت ئىچىدە بىر مۇبتەلاغە ئۇچرادىم،
چۇن رەقىبلەر ئىچرە ماجەراغە ئۇچرادىم،
ئەھلى دىللار ئىچىدە قىممەت بەھاغە ئۇچرادىم،
ئەرزى ھالىم ئەيغالى بىر پادىشاھغە ئۇچرادىم.

ئەۋلاد گۇرۇپپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قولىيازمىلار ئامبىرى


يارى ۋەسلىن ئىزلەسەڭ، بار گىرانىڭنى ئۇنۇت،
ئەسلى ۋەسلىن ئىزلەسەڭ، كويىدە جانىڭنى ئۇنۇت،
يارى مىھمان چىرلاساڭ، پەرزەندە، مالىڭنى ئۇنۇت،
يارىنىڭ ئىشقىدا سەن سۇدۇ زىيانىڭنى ئۇنۇت،
بۇ دىلىمنى ئۆرتىگەن بىر مەھلىقاغە ئۇچرادىم.

جىلۋە بىرلە ناز ئېتىپ، چىرلار مېنى ئۆز ئالدىغە،
ئىشتىياق بىرلە قەدەم ئۇرغۇم يار كېلۇر ئالدىغە،
چۇن قەدەم قويسا كىشى بارغايمۇ دىلدار ئالدىغە،
يا ئۆزى كەلگەيمۇكىن ئەۋۋەلدە بەرگەن ۋەئدىغە،
يارىغە ۋەئدە بېرىپ كەتكەن سەنەمگە ئۇچرادىم.

ئۇشبۇ داۋۇد ئاسى قۇل ئۇزگىل دىلىڭنى ھەممەدىن،
يار ۋەسلىنى سوراپ يىغلا سەھەرلەر دەردىدىن،
ئەفۋى قىلغىل ھەرگۇناھ ئۆتتى مەنۇ شەرمەندەدىن،
رازى بولغايمۇ خۇدايىم مەن كەبى بىر گەندەدىن،
ئەرزى ھالىم سورغەلى بىر دادخاھغە ئۇچرادىم.

6

دوستلارىم، گەر يىغلاساڭ سەن يىغلاغىل يار ئالدىدا،
تۆكمەكىل بىھۇدە ياشىڭ يار ـ ئەغيار ئالدىدا.

بەندە سەن خامۇشى بولغىل ئەيلەمە سىررىڭنى فاش،
يىغلامە بىگانەگە سەن، يىغلا جەببار ئالدىدا.

ياخشى بىرلە سۇھبەت ئولغىل، بول يامانلاردىن يىراق،
ئۆتكۈسى بىھۇدە ئۇمرۇڭ ئەھلى نادان ئالدىدا.

ياخشىلارنىڭ سۇھبەتىدىن بىر نەفەس ئايرىلماغىل،
باشقە مەقسەد ئۇندا يوقتۇر بىر خۇدا بار ئالدىدا.

كېچە ـ كۈندۈز يىلاغىل قادىر خۇداغە يالبارىپ،
بارچە مۇشكىللەر سېھىلدۇر پادشاھنىڭ ئالدىدا.

دائىما ئىزله ۋىسالىن، ئەسلى مەقسەد ئۇشبۇدۇر،
ئېئتتىقاد بىرله، بولۇپ سەن يىغلا دىلدار ئالدىدا.

بارچەدىن ئۇزگىل ئۇمىدىڭ ئۇشبۇ داۋۇدى غەرىب،
قىلماغىل رەسۋا مېنى تاڭلا خۇدا دار ئالدىدا.

7

ۋەئدە بەرگەن ئېردى ئەۋۋەل ئول نىگارىم،
قاراپ تۇردۇم ۋەئدە بەرگەن قەرارىغە.
قاچان كېلۇر مېنىڭ ئۇشول گۇلئۇزارىم،
يىغلاپ بارسام يەتكەيمەنمۇ ۋىسالىغە.

ئالغىل دېدى، باغىڭدەكى تىكەنلەرنى،
ئاندا ئۇندۇر گۇل ياسىمەن، رەيھانلەرنى،
يار يولىغە ساچقىل ئۇنچە - مارجانلەرنى،
سەير ئەتكەلى ياريڭ كېلۇر گۇلزارىغە.

دىل ئۆيىنى پاكىزە قىل، دېدى ئېرسە،
ھېچكىشىگە بىلدۇرمەگىل سىررىڭ ئېرسە،
يامان بولۇر خەلقى ئالەم سىررىڭ بىلسە،
ئۆزۈڭ دانا بەندىلەرنىڭ ئەخبارىغە.

مېنى مۇنچە يىغلاتمىغىل شاھىم سەنسەن،
دىل ئۆيىنى رەۋشەن قىلغىل ماھىم سەنسەن،
قەبۇل قىلغىل ئىشتكۇچى ئاھىم سەنسەن،
مۇنتەزىرمەن مىساقدەكى① قەرارىغە.

ھادىدۇرسەن ئۆزۈڭ ئەيلە يولۇم ئاسان،
ئالەم ئىچرە سىرلارىمنى قىلغىل پىنھان،
زاتىڭ ئۇلۇغ خوجامدۇرسەن ئادىل سۇلتان،
مېنى قوشقىل ياخشىلارنىڭ قەتارىغە.

داۋۇد ئاسى ۋىسالىغە يېتەلمەدىم،
ھەق ئەمرىنى ئۆز ۋەقتىدە قىلالمەدىم،

① قولىيازمىدا «مىشاق» يېزىلىپ قالغان.

ئەۋلاد گۇرۇپپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com


بەندەلىكىغە لايىق خىزمەت قىلالمەدىم،
يىغلاپ كەلدى ئۇشبۇ قۇلۇڭ ئىسيانىغە.

8

تۇشتى مەينىڭ فىراقى ساقى سۇنغىل فىيالە،
ئۇشول مەينىڭ فىراقى قىلدى دىلىمنى لالە،
چىقماس دىلىمدىن ھەرگىز مەينىڭ فىكرى خىيالە،
ئىچمەگۈنچە بىر كاسە يوقتۇر مەندە مەجالە،
مەيخانەنىڭ يولىدە قىلدىم ئۆزۈمنى ۋالە.

ئىچسەم بىر كاسە مەيدىن ساف ئەيلەگەي دىلىمنى،
ئول مەي ئۇچۇن سەرف ئەتسەم بۇ تەن بىلە جېنىمنى،
مەي ئالغىلى كەلتۇردۇم ئۇشبۇ سۇنۇق دىلىمنى،
مەيخانە ئىچرە كۆرسەم مەن ئىزلەگەن يارىمنى،
ساقى بولۇپ سۇنارمۇ يارىم ماڭا فىيالە.

مەيخانەغە باشىمنى قويۇپ ياتسام بولۇرمۇ،
رەھم ئەيلەبان فەقىرغە بىر قەترە مەي بېرۇرمۇ،
ئىچەرمەن دەپ ئول مەيدىن يىغلاپ يۇرسەم بولۇرمۇ،
ساقى بولۇپ مەھبۇبۇم بىر كاسە مەي بېرۇرمۇ،
مەست ئەيلەدى دىلىمنى سۇنغىل ماڭا فىيالە.

داۋۇد غەربنى يەتكۈر مەيخانە ئىچرە يارىم،
ئىچمەگۈنچە ئول مەيدىن كەتمەس فاسىدخىيالىم،
ئەي ساقى، مەي بەرمەسەڭ ساڭا بولۇر ۋەبالىم،
نەزەر قىلغىل ھالىمغە مەلۇم بولۇر بۇ ھالىم،
بىر كاسە مەي ئىچۈرگىل يېتەي يارىم ۋىساله.

9

زۇلمەت ئىچىدە قالدىم، خۇدايا،
بىلمەي جەھاندا ياخشى ـ يامانىم.
غەفلەت داۋانى ئاستىدە قالدىم،
دۇنيايى مەككار بولدى خىيالىم.

بارسام ئۆلۈبان مەھشەر كۈنىگە،
ئاندا نە بولغاي مېنىڭ بۇ ھالىم.
يوقدۇر دىلىمدە ۋەھمى قىيامەت،
يولدىن چىقاردى شەيتانى زالىم.

قۇتقار، خۇدايا، شەيتان يولىدىن،
يەتسەم خۇدايا فىكرى خىيالىم.
داۋۇد قۇلۇڭدۇر ئاسى گۇناھكار،
كەتتى قولىدىن بۇ ئىختىيارىم.

10

باغۇ بوستان ئىچىگە ئول گۈلئۈزارىم كەلدىمۇ،
يار مەھبۇبىن سوراپ ئول شەھسەۋارىم كەلدىمۇ.
باغنى زىننەت بەرمەيىن چىرلاپ ئىكەنمەن ياردىنى،
باغ تەماشا قىلغالى ئول پادىشاھىم كەلدىمۇ.
باغ ئىچى ياخشى ئەمەس باردۇر تىكەنلەر باغىدە،
بۇ تىكەن سوندۇرغىلى ئول ئەھلەۋانىم كەلدىمۇ.
يار يەنە مۇلزەم قىلۇر كەلسە بۇ باغىڭ كۆرگىلى،
گۈلغە ئەرۋىش قىلغىلى ئول باغىبانىم كەلدىمۇ.
جاينى تەييار ئەيلەگىل مەن بارۇرمەن خىلۋەت ئارا،
جايى خىلۋەت ئىچىگە باقغىل نىگارىڭ كەلدىمۇ.
قىچقىرۇر بولساڭ مېنى سەن بارچەنى تەرك ئەيلەگىل،
«بىر مېنىڭدىن ئۆزگىنى تاشلا» دېگەن يار كەلدىمۇ.
پات يېقىن ياريڭ كېلۇر، بولغىل يولىغە ئىنتىزار،
يار ھەمدەم بولغىلى ئول مەھرىبانىم كەلدىمۇ.
ئۇشبۇ ۋەئدە ھەق ئىچرۇر ھەرگىز ئۇنىڭ يالغانى يوق،
يارغە ۋەئدە ئەيلەبان كەتكەن نىگارىم كەلدىمۇ.
مەندىن ئۆزگە سۆزلەمە داۋۇد، ئەقىر خاموش بول،
يار يولىغە مۇنتەزىر بولغىل نىگارىڭ كەلدىمۇ.

ئەۋلاد گۇرۇپپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com


11

بارغۇم كېلۇر ئالدىغە مەن ياردىمنى سېغىنىدىم،
رازى دىلىم ئېيتۇرغە دىلدارىمنى سېغىنىدىم،
سىلاغۇچى باشىمنى سەردارىمنى سېغىنىدىم،
بېرىپ ئەرزىم ئېيتۇرغە مەن شاھىمنى سېغىنىدىم،
رەھىم ئەتكۇچى ھالىمغە سۇلتانىمنى سېغىنىدىم.

باراي دېسەم بىلمەيمەن ئول مەكانىدىن مونەززەھ،
يەككە يالغۇز خۇدادۇر بىنەمۇنە بىشۇبھە،
يوقتۇر ئۇنىڭ شېرىكى دائىم ھاياتۇ زىندە،
رىزالىقىڭ ئىزدەيدۇ ئاجىز - غەرىب بۇ بەندە،
جانىم بېرەي يولىدە جانانىمنى سېغىنىدىم.

ئاشىقلارنىڭ ئىشىدۇر دۇنيا ئىچرە مەلامەت،
ھەركۇن كېلۇر باشىغە چەندان نەچچە ئەلامەت،
مەلامەتكە سەبرئەتكەن قۇللار بولۇر سەلامەت،
ئاشىقلارغە بولغۇسى خۇدا ئىشقى ھەلاۋەت،
مەلامەتكە ئىشىم يوق دىلدارىمنى سېغىنىدىم.

مەلامەت بىر سابۇندۇر يۇغاي ئاشىق كىرىنى،
تەئنە بىرلە ساق ئېتۇر ماسەۋادىن دىلنى،
كۆرسەت ماڭا، بارۇرمەن، دىلدارىمنىڭ يولىنى،
يوقلىغايمۇ خۇدايىم ئاسى جافى قۇلىنى،
ئىنشائەللاھ، بارۇرمەن، مەن ياردىمنى سېغىنىدىم،

مۇرادىمغە يەتكۇرگىل مۇنچە مېنى زار ئەتمە،
بەرگىل جامى مۇھەببەت ئەل ئىچىندە خار ئەتمە،
گۇناھىمنى كەچۇرگىل بارۇر جايىنى نار ئەتمە،
داۋۇد ئاسى قۇلۇڭغە ئىشقىڭنى بەر، ئار ئەتمە،
مەن تەماشا قىلغىلى گۈلزارىمنى سېغىنىدىم.

12

سەھەرلەر خىيالىمغە ياردىم كېلۇر،
تەماشا ئۇچۇن گۈلئۇزارىم كېلۇر،

دىلىم ئۆيىمگە مېھمانىم كېلۇر،
نىقابىن ئېچىپ گۈلئۇزارىم كېلۇر.

ماڭا قاي كۈنى تۇشتىلەر بۇ خىراق،
دەۋام ئۆرتەدى بۇ دىلىم ئىشتياق،
نەزەرىڭ سېلىپ يۈزىمە ئەمدى باق،
مېنى ئۆرتىگەن شەھسۇۋار كېلۇر.

تۇتۇپ ئىلكىدىن گۈلى رەيھانىنى،
مۇئەتتەر قىلىپ بۇ كۆڭۈل باغىنى،
تەسەللى بېرىپ بۇ دىلىم داغىنى،
كى مەن ئىزلىگەن ئۇشبۇ يارىم كېلۇر.

بۇ داۋۇد ئۆزى ئاسىيۇ پۇر گۇناھ،
مۇنى قىلمە مەھشەردە رويى سىياھ،
كى لۇتفۇ كەرەم ئەيلەگەيسەن خۇدا،
بۇ ھالىم سوراپ پادىشاھىم كېلۇر.

13

دىلدارىمنىڭ يولىغە قەدەم قويسام بولۇرمۇ،
كېلىڭ ئايا دوستۇم دەپ مېھرىبانلىق قىلۇرمۇ،
پېرى مۇغان رەھم ئېتىپ مېنى يولغە سالۇرمۇ،
بارسام دىلدار ئالدىغە قاراپ نەزەر سالۇرمۇ؟

قەدەم قويغىل بۇ يولغە ۋەقتىڭ ئۆتەر تۇرماغىل،
ھېچكىم ئاگاھ بولماسۇن ھەرگىز سىررىڭ ئېيتماغىل،
مېھمان كىرەر جان ئۆيىمگە كۇدۇرەتدىن خالى قىل،
ئىخلاس بىرلە چىرلاساڭ ھەرگىز كەلمەي قويارمۇ؟

ئايا تالىب، بۇ يولدە بىۋەفالىق ئەيلەمە،
دىل ئۆيۈڭنى پاك قىلماي ئاندا مېھمان چىرلامە،
پاك ئەيلەبان چىرلاساڭ مېھمان كېلۇر غەم يېمە،
ياخشى بولسە ئەقدە قولۇڭ ئالماي قويارمۇ؟

ئەۋلاد گۇرۇپپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قوليازمىلار ئامبىرى


دىلدارىڭنى ئىزلەسەڭ دائىم قىلغىل قىيامەت
رىيازەتنى لازىم تۇت قىلىپ يۇرگىل سىيامەت،
باشڭ قويۇپ سەجدەگە باشقە مەقسەد ئىزلەمە،
مەقسەد بولسا ۋىسالى ھەرگىز نەۋمىسد قويارمۇ؟

ئۇمىد ئۈزۈپ غەيرىدىن بىر خۇدانى ئىزلەگىل،
دىلىڭ بەرمە ھەر قايان مەقسەدىڭنى ئىزلەگىل،
ئىخلاس بىرلە قەدەم قوي، يالغۇزلۇقدىن قورقماغىل،
داۋۇد ئاسى قۇلىغە ئەللاھ نەزەر قىلۇرمۇ؟

14

رەھىم ئەيلەگەيمۇ ئول گۈلئازارىم،
كۆرمەي يۈزىنى يوقتۇر قەرارىم،
كويىدە يىغلاپ تۆكسەم ياشىمنى،
ئەرزىم سورارمۇ ئول دادخاھىم.
كۆز ئۈچى بىرلە قىلسە نەزارە،
ئاجىز غەرىبغە ئول پادىشاھىم.
كۆرسەم يۈزىنى دەۋزەخ ئىچىندە،
ۋەسلىغە يەتسەم شولدۇر مۇرادىم.
بۇ ئاسى داۋۇد ئىسيان ئىچىندە،
يىغلاپ يۇرۇرلەر تىلەپ گۇناھىم.

15

يارانلىرىم، بارۇرمەن ئول يارىمنىڭ ئالدىغە،
جاندىن ئەزىز مەھرىبان دىلدارىمنىڭ ئالدىغە،
جانۇ دىلىم كۆيدۇرگەن خۇمارىمنىڭ ئالدىغە،
ئەيب ئەيلەمەڭ، بارۇرمەن شول يارىمنىڭ ئالدىغە.

دائىم چىرلار مەھبۇبۇم بۇ فەقىرنى ئۆزىگە،
بارسام نەزەر قىلۇرمۇ رەھمى كېلىپ قۇلىگە،
پەرۋاز قىلۇر بۇ كۆڭلۈم يار باغىنىڭ گۈلىگە،
ئەيب ئەيلەمەڭ بارۇرمەن دىلدارىمنىڭ ئالدىغە.

نەزەر سېلىپ تۇرادۇر كەلگىل، مېنى دېگىل، دەپ،
ئارا يولدا قالماسۇن دەپان مېنىڭ غەمىم يەپ،
فانى ئۆيدە ئولتۇرماي، باقى ئۆيگە كېلىڭ، دەپ،
ئەيب ئەيلەمەڭ، بارۇرمەن ئول يارىمنىڭ ئالدىغە.

داۋۇد ئەيتۇر خۇدايا، ئاجىزلىقىم كەلتۇردۇم،
گۇناھىمنى تۇھفەدەپ دەرگاھىڭغە كەلتۇردۇم.
سەندەك ئۇلۇغ سۇلتانغە ئەرزى ھالىم بىلدۇردۇم،
ئەيب ئەيلەمەڭ بارۇرمەن دىلدارىمنىڭ ئالدىغە.

16

ۋەئدە قىلدى ئول ماڭا: يارۇ ھەمراھىڭمەنەم،
ھەر قاچان ياد ئەيلەسەڭ ئول يەردە ئاگاھىڭ مەنەم،
سىدق ئىلە ياد ئەيلەسەڭ بىشىڭ سېنىڭ زارىڭ مەنەم،
زەررە غافىل بولماغىل ئەلبەتتە چىن يارىڭ مەنەم.

ھەر قايان بەرمە كۆڭۈل ئۇزگىل دىلىڭنى غەيرىدىن،
ئېيتماغىل سىرىڭنى فاش، فەرھىز قىل ئەغيارىدىن،
گەر ئۇمىد ئەيلەر ئىسەڭ، مەندەك ۋەفالىق يارىدىن،
چۈن سەياھەت باغى ئىچرە سەيرى گۈلزارىڭ مەنەم.

كېچە - كۈندۈز ئىزلەسەڭ يارىڭ قېشىغە بارەسەن،
چىن ئەقىدە ئەيلەسەڭ ئاخىر جەمالىن كۆرەسەن،
دىلدە قورقۇپ يىغلاساڭ ۋەسلىغە لايىق بولەسەن،
فىكرى يادىڭ مەندە بول بىشەك سېنىڭ يارىڭ مەنەم.

كىمكى تەسدىق ئەيلەسە، باتىن ئىشكىن ئاچەمەن،
تاڭلا مېھمان ئەيلەبان جەننەت يۈزىگە ئاچەمەن،
دىلدا دەردى بولمىسە، ئاشىق ئەمەسدۇر، قاچەمەن،
ھەشت جەننەت ئىچىدە چۈن باغى گۈلزارىڭ مەنەم.

ئۇشبۇ داۋۇد ئاسى قۇل بەرمە كۆڭۈل فانى جەھان،
خەلقىغە فاش ئەيلەمەي سىرىڭنى، بەس، تۇتقىل نىھان.

ئەۋلاد گۇرۇپپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قوليازمىلار ئامبىرى



يار كويىده يىغلاغىل پىنهانه يەرده بىگۇمان،
ۋەئىده قىلغان هەق ئۆزى كۆپ ئىزلەسەڭ ياربك مەنەم.

17

ئىشقىڭده كۆيدۇم، ئەي يار، جانىم،
هالىمغه رەهم، ئەت ئەي، مەهربانىم.
تۇن كېچىلەردە بىدار قىلغىل،
هەمدىڭغه گويا بولسۇن زەبانىم.
ئۇزگىل دىلىمنى فانى جەهاندىن،
چىقسۇن دىلىمدىن فاسد خىيالىم.
قاقتىم ئىشكىڭ، ئاچغىل يۇزۇمگه،
ۋەسلىڭغه يەتكۇر بۇدۇر خىيالىم.
داۋۇد قۇلۇڭدۇر ئاسى گۇنەهكار،
ئىمان نەسىب ئەت چىقاردا جانىم.

مۇستەهزاد

تۇردۇم ئىشكىڭ ياستانىبان، ئەي ياري، ۋەفادار،
سالغىل نەزەربىڭنى.
ياندۇرمە قۇرۇق بەندەڭنى ئىشكىدىن سەنكى سەتتار،
ياپقىل قۇسۇرىمنى.
بويىنۇمنى قىسىپ كەلدىم بۇگۇن تەۋبە قىلاي، دەپ،
سەن راهمۇ رەهمان،
ئۇممىد بىلە كەلدى بۇ قۇل ئەرزىنى ئەيلەپ،
سىلاغىل بەخشىمنى.
سالمە يۇزىمە قىلمە، خىجىل كۆپدۇركى گۇناهىم،
هەممە ساڭا رەۋشەن،
ئەفۇ ئەيلە بۇگۇن ئاسىغه سەن فۇشتۇ فەناهىم،
رەد قىلمە قۇلۇڭنى.
باردۇركى كەلامىڭ ئىچىده «لاتەقنەتۇ» ئايەت،
باردۇركى ئۇمىدىم،
بەندەڭغه غەزەب قىلمە، خۇدايا، قىل ئاڭا رەهمەت،
سەن تۇزگىل يولۇمنى.
بۇ داۋۇد قۇلۇڭ كەلدى بۇگۇن سەندىن ئۇمىد ئەيلەپ،
فەزلىڭغه تىكىپ كۆز،
مەهشەر كۈنىده قوغلامە تەۋبەمنى قەبۇل ئەيلەپ،
سالغىل نەزەربىڭنى.

19

ئۆلۈپ كەتسەم بۇ ئالەمدىن، ئەي دوستلارىم،
جىنازەمگە تاشۇ سەفال ئاتقايسىزلەر.
نەسىھەتىم بۇدۇر سىزگە، ئەۋلادلارىم،
قەبرىستانغە مېنى سۆرەپ بارغايسىزلەر.

دۇنيا ئىچرە ئىنسانلاردىن كۆپ يامانمەن،
نەپس ئىلكىدە ئەسىر بولغان بىر نادانمەن،
گۇناھىمغە① ھېچ قىلمىدىم قۇشايمانمەن،
ئۇرۇپ، مۇشلاپ مېنى گوردە قويغايسىزلەر.

بەندەلىكىنىڭ لافىن ئۇردۇم تائەتىم يوق،
زۇھدە تەقۋا ھەم قەنائەت قىلغانىم يوق،
دۇنيا ئىچرە بىر سەخاۋەت قىلغانىم يوق،
يامان دەبان مېنى شۇھرەت بەرگەيسىزلەر.

ئاسى داۋۇد بەندىلەرنىڭ يامانى سەن،
ئۆلۈپ كەتسەڭ ھەق ئالدىدا نە قىلۇرسەن،
رەھىم ئەيلە، دەپ دەرگاھىغە يىقىلۇرسەن،
ئەي دوستلارىم، مەندىن ئىبرەت ئالغايسىزلەر.

20

ساڭا دوستلۇق باغلادىم مۇرادىمنى بەر ئۆزۈڭ،
دەرگاھىڭدىن قوغلامە ماڭا كۆرسەت سەن يۈزۈڭ.
بىئەدەبلىك ئەيلەدىم قىلغانلارىم خەتادۇر،
رەھىم ئەتكۈچى ئاسىغە مەھرىبانىم سەن ئۆزۈڭ.
كېچە - كۈندۈز يىغلاسام كۆرەرمەنمۇ جەمالىڭ،
يەتكۈر مېنى ۋىسالىڭ لەتىپدۇرسەن سەن ئۆزۈڭ.
داۋۇد، ئاسى نە دەرسەن، نادانلىقدا يۈرەرسەن،
خاموش بولغىل سۆزلەمە ئاسى رەسۋاسەن ئۆزۈڭ.

① قولىيازمىدا «گۇناھىغە» يېزىلىپ قالغان.